

Studia Wilanowskie, t. XXV, 2018.

Errata.

Anna Leyk

Edycja listów królowej Marii Kazimiery z Archiwum Sobieskich w Oławie

Bibliografia

Archiwalia

Listy Marii Kazimiery z Narodowego Archiwum Historycznego Białorusi: NGAB, fond 695, op. 1, jednostki 256–261

Opracowania

Arquien de la Grange Maria Kazimiera d', *Listy do Jana Sobieskiego*, oprac. L. Kukulski, przekł. J.K. Sell, L. Kukulski, Warszawa 1966.

Helcel A.Z., *O dwukrotnem zameżciu xiężniczki Ludwiki Karoliny Radziwiłłownej i wynikłych stąd w Polsce zamieszkach. Przyczynek do dziejów panowania Jana III*, Kraków 1857.

Kluczycki F., *Pisma do wieku i spraw Jana Sobieskiego*, t. 1, cz. 1: *Obejmująca pisma od roku 1629 do roku 1671*, Kraków 1880.

Komaszyński M., *Epistolografia Marysieńki Sobieskiej*, w: *Wśród zagadnień polskiej literatury barokowej. Światopogląd – genologia – topika*, red. Z.J. Nowak, Katowice 1980, s. 60–72.

Kriegseisen W., *Źródła do historii Rzeczypospolitej szlacheckiej w Narodowym Archiwum Historycznym Białorusi w Mińsku*, „Kwartalnik Historyczny”, t. 105, 1998, nr 4, s. 87–105.

Listy Jana Andrzeja Morstina, zebrał i oprac. S. Ochmann-Staniszevska, Wrocław 2002.

Listy Jana III króla polskiego, pisane do królowy Maryi Kazimiery w ciągu wyprawy pod Wieden w roku 1683, wyd. E. Raczński, Warszawa 1823.

Listy Jana Sobieskiego do żony Maryi Kazimiery wraz z listami tej królewskiej rodziny i innych znakomitych osób, wyd. A.Z. Helcel, Kraków 1860.

Listy Marii Kazimiery z Archiwum Sobieskich w Oławie, t. 1: *Listy do synów z lat 1696–1704*, oprac. i red. A. Leyk, J.J. Sowa, Warszawa 2019.

Mongrillon M. de, *Pamiętnik sekretarza ambasady francuskiej w Polsce pod koniec panowania Jana III oraz w okresie bezkrólewia i wolnej elekcji po jego zgonie (1694–1698)*, z franc. przeł., oprac. i wstępem opatrzyła Ł. Częściak, Wrocław 1982.

Niemcewicz J.U., *Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce z rękopismow, tudzież dzieł w różnych językach o Polsce wydanych, oraz z listami oryginalnymi królów i znakomitych ludzi w kraju naszym*, t. 4, Warszawa 1822, s. 481–493.

Piawski K., *Kilka uwag o książce Boya „Marysieńka Sobieska”*, Lwów 1938.

Sévigñé Madame de, *Correspondance. I (mars 1646 – juillet 1675)*, texte établi, présenté et annoté par R. Duchêne, Paris 1972.

Sobieski Jan, *Listy do Marysieńki*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1970.

[Stenzel G.], *Beiträge zur Geschichte Polens und der Familie Sobieski aus handschriftlichen Quellen*, „Archiv für Geschichte und Literatur”, hrsg. F.Ch. Schlosser, G.A. Bercht, Bd. 5, Frankfurt am Main 1833, s. 319–361.

Urbańczyk S., *Polszczyzna Marysieńki Sobieskiej*, „Język Polski”, R. 47, 1967, z. 3, s. 168–173.

Urfé H. d', *Astrea*, wstępem opatrzył K. Choński, tłum. J. Arnold et al., Warszawa 1978.

Ziembicki W., *Nieznane listy królowej Marji Kazimiery*, Lwów 1934.

Ziembicki W., *Nieznane listy królowej Marji Kazimiery*, Kraków 1935.

Żeleński-Boy T., *Marysieńka Sobieska*, Warszawa 1954.

Mikołaj Tomaszewski

Nowe spojrzenie na listy Jana Sobieskiego do Marii Kazimiery d'Arquien.

Kilka różnic pomiędzy odpisami Bandtkego i edycją Kukulskiego a materiałem archiwalnym oraz kilka uzupełnień

Bibliografia

Archiwalia

Narodowe Historyczne Archiwum Białorusi w Mińsku (NGAB), fond 695, op. 1, nr 14, 15, 20, 21, 27, 38, 39, 41, 124

Źródła publikowane

Briefe an die Königin Jan Sobieski, hrsg. J. Zeller, U. Brewing, Frankfurt am Main 1983.

Briefe an die Königin. Feldzug und Entsatz von Wien 1683, hrsg. J. Zeller, U. Brewing, Berlin 1981.

Lettere militari con un piano di riforma dell'esercito Polacco del re Giovanni Sobieski ed altre de'suoi segretari italiani, publicate S. Ciampi, Firenze 1830.

Lettres du Roi de Pologne Jean Sobieski à la Reine Marie Casimire endant la campagne de Vienne, trad. par Plater, et publ. par N.A. de Salvandy, Paris 1826.

Listy do Marysieńki (Wybór), oprac. A. Badowska, Wrocław 1996.

Listy do Marysieńki, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1970.

Listy do Marysieńki, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1962.

Listy do Marysieńki, t. 1–2, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1973.

Listy Jana Trzeciego króla polskiego pisane do królowej Kazimiery w ciągu wyprawy pod Wiedni w roku 1683 z mapą pochodu wojsk polskich pod Wiedni i podobizną listu króla Jana Trzeciego, wyd. K. Piller, Lwów 1883.

Listy z okresu odsieczy wiedeńskiej, wstęp. Z. Wójcik, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1983.

Nieznane listy Jana Sobieskiego. Trzy rękopisy ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, wyd. G. Klimecka, Warszawa 1987.

Zapis Konstantego Świdzińskiego. Listy Jana Sobieskiego do żony Maryi Kazimiery wraz z listami tej królewskiej rodziny i innych znakomitych osób przez Jerzego Samuela Bandtkego z oryg. archiwu niegdyś Sobieskich przepisane uporządkował i dalszemi aż do roku 1737 dochodzącymi pomnożył, tudzież przypisami objaśniającymi zaopatrzył Antoni Zygmunt Helcel, Kraków 1860.

Opracowania

Kriegseisen W., *Źródła do historii Rzeczypospolitej szlacheckiej w Narodowym Archiwum Historycznym Białorusi w Mińsku*, „Kwartalnik Historyczny”, t. 105, 1998, z. 4, s. 87–105.

Maciejewska I., *Szyfr w świecie miłosnego wyznania- uwarunkowania i funkcje (w dawnym liście i diariuszu)*, „Napis”, t. 17, 2011, s. 83–84.

Mroczek K., *Tytułatura w korespondencji staropolskiej jako problem stosunku między nadawcą a odbiorcą*, „Pamiętnik Literacki”, t. 69, 1978, z. 2, s. 139.

Pawłowski R., *Jan Sobieski jako czytelnik Biblii w świetle Listów do Marysieńki*, w: *Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. 5: *Stulecia XVI–XIX. Nowa perspektywa historycznoliteracka*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2015, s. 147–155.

Piawski K., *Hacki Michał Antonii*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 9, 1960–1961, s. 220–221.

Skwarczyńska S., *Teoria listu*, Lwów 1937.

Ziembicki W., *Zdrowie i niezdrowie Jana Sobieskiego (Studjum historyczno-lekarskie z uwzględnieniem nieznanego diariusza z królewskiego dworu)*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny oraz Historii Nauk Przyrodniczych”, t. 10, 1930, z. 2, s. 193.

Aleksandra Skrzypietz

Rzymski okres życia najstarszej córki królewicza Jakuba, Marii Kazimiery, w świetle korespondencji rodzinnej

Bibliografia

Archiwalia

Archives Diplomatiques du Ministère des Affaires Étrangères w Paryżu, Rome 394,511

Archivum Secretum Vaticanum, Ad Principem rkps 94

Archiwum Jasnej Góry, Acta Provinciae Poloniae, rkps 535

Archiwum Państwowe we Wrocławiu, Biskupstwo wrocławskie, rkps 77

Biblioteka Czartoryskich, rkps 1397

Biblioteka PAN i PAU, Kraków, rkps 978

Biblioteka PAN i PAU, Kraków, Teki Waliszewskiego, rkps 8725

Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego rkps 75

Nacyjanlnyj Gistarycznyj Archiu Biełarusi fond 694, opis 12, rkps 150, 156, 159, 161, 162, 164, 165, 170, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 180, 284, 296, 311, 318, 349, 379

Źródła drukowane

Sarnecki K., *Pamiętniki z czasów Jan III Sobieskiego. Diariusz i relacje z lat 1691–1696*, oprac. J. Woliński, Wrocław 1958.

Ziembicki W., *Nieznane listy Marii Kazimiery*, Kraków 1935.

Opracowania

Baeumler S., Brockhoff E., Henker M., *Von Kaisers Gnaden*, Neuburg an der Donau 2005.

Feldman J., *Polska w dobie wojny północnej 1704–1709*, Kraków 1925, s. 274–276.

Gierowski J.A., *W cieniu Ligi Północnej*, Wrocław–Warszawa–Kraków Gdańsk 1971.

Forst de Battaglia O., *Jan Sobieski król Polski*, Warszawa 1983.

Hoffman K.B., *Historia upadku dynastii Sobieskich z nowych dokumentów*, „Gazeta Polska”, 1862, nr 281.

Komaszyński M., *Le théâtre d'une reine de Pologne à Rome*, w: *Théâtre et société de la renaissance à nos jours. Actes du Colloque Poznań-Strasbourg 19–20–21 avril 1990*, par M. Serwański, Poznań 1992.

Komaszyński M., *Marie-Casimire, reine de Pologne, dernière résidente royale du Château de Blois*, Katowice 1996.

Komaszyński, *Maria Kazimiera d'Arquien Sobieska królowa Polski (1641–1716)*, Kraków 1983.

Konopczyński W., *Polska a Szwecja od pokoju oliwskiego do upadku Rzeczypospolitej 1660–1795*, Warszawa 1924.

Markuszczyńska A., *Festa i muzyka na dworze Marii Kazimierzy Sobieskiej w Rzymie*, Warszawa 2012.

Piwiński K., *Królewicz Jakub Sobieski w Oławie*, Kraków 1939.

Roszkowska W., *Oława królewiczów Sobieskich*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1984.

Skrzypietz A., *Dwór Marii Kazimierzy w Blois – jego skąd i rozwiązanie po śmierci królowej*. „Studia Wilanowskie”, t. XXIII, 2016.

Skrzypietz A., *Jakub Sobieski*, Poznań 2015.

Skrzypietz A., *Królewscy synowie – Jakub, Aleksander i Konstanty Sobiescy*, Katowice 2011.

Skrzypietz A., *Plany małżeńskie Sobieskich jako wyraz pozycji rodu – marzenia i rzeczywistość*, w: *Wielkie rody na ziemiach polsko-litewskich XVI–XX wieku. Wielkie rody. Procesy*, red. N. Kasperek, T. Zych, M. Klempert, Olsztyn–Tarnobrzeg 2017.

Skrzypietz A., *Z Oławy do Sztokholmu lub Paryża – plany małżeńskie najstarszej córki królewicza Jakuba, Marii Kazimierzy*, Katowice 2018.

Skrzypietz A., *Zdrowie i niezdrobie królowej Marii Kazimierzy w jej korespondencji z Rzymu i Blois*, w: *Historia na źródłach oparta. Studia ofiarowane Profesorowi Tadeuszowi Srogoszowi w 65. rocznicę urodzin*, red. A. Stroynowski, Częstochowa 2017.

Waliszewski K., *Marysienka. Marie de la Grange d'Arquien reine de Pologne femme du Sobieski 1641–1716*, Paris 1898.

Anna Markiewicz

„Un petit ballot de livres nouveaux”. Kilka uwag o bibliotece Jana III Sobieskiego

Bibliografia

Archiwalia

British Library, Townshend Papers, Add Ms 38493–38496, Letterbooks of Antoine Moreau Polish Ambassador at the Hague

Źródła drukowane

Dupont Ph., *Mémoires pour servir à l'histoire de la vie et des actions Jean Sobieski III du nom, roi du Pologne*, wyd. J. Janicki, „Biblioteka Ordynacji Krasieńskich. Muzeum Konstantego Świdzińskiego”, t. 8, Warszawa 1885.

Dupont Ph., *Pamiętniki historii życia i czynów Jana III Sobieskiego*, oprac. D. Milewski, Wilanów 2011.

Elementa ad fontium editiones. 13. Res Polonicae ex Archivo Musei Britannici I pars: Relation of the State of Polonia and the United Provinces of that Crown anno 1598, ed. C.H. Talbot, Romae 1965.

Elementa ad fontium editiones. 17. Res Polonicae ex Archivo Musei Britannici II pars, red. C.H. Talbot, Romae 1967.

Gawarecki S., *Diariusz drogi. Podróż Jana i Marka Sobieskich po Europie 1646–1648*, oprac. M. Kunicki-Goldfinger, Warszawa 2013, s. 219–236.

Katalog księzek biblioteki najjaśniejszego i najpotężniejszego króla Jana III Sobieskiego spisany w 1689 roku, wyd. J.T. [książę Lubomirski 1879].

Kwiatkowska A., *Inwentarz Generalny 1696 z opracowaniem*, Warszawa 2012 (Ad Villam Novam. Materiały do dziejów rezydencji, t. 6).

Opracowania

Ameisenowa Z., *Godzinki Sobieskich w Windsorze*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 21, 1959, 243–263.

Betlej A., Markiewicz A., *Pałac w Cucułowcach w świetle inwentarza pośmiertnego Jerzego Stanisława Dzieduszyckiego z 1731 roku*, Kraków 2016.

Borowy W., *Anglo-Polonica. Wiadomość o niedokończonych i zniszczonych materiałach*, „Sprawozdania z posiedzeń Towarzystwa Naukowego Warszawskiego”, Wydział II, 1946 (1947), s. 1–9.

Buchwald-Pelcowa P., *Biblioteka Nieświeska Radziwiłłów. Fakty, wątpliwości, pytania*, „Rocznik Biblioteki Narodowej”, R. 41, 2011, s. 7–30.

Bułatowa S.O., *Biblioteka Jana Stanisława Jabłonowskiego w Pidkameniu i jej księgi u składowych zbiorach Jabłonowskich u Nacjonalnej biblioteki Ukrainy imeni W.I. Wernadśko, „Rukopysna ta knyżkova spadščyna Ukrainy”*, t. 5, 2000, s. 48–58. (Булатова С.О., *Бібліотека Яна Станіслава Яблонівського в Підкамені та її книжки у складі родового*

зібрання Яблонівських у Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського, „Рукopисна та книжкова спадщина України”, t. 5, 2000, s. 48–58.)

Bułatowa S.O., *Knyżkove zibrannia rodu polskich magnatiw Jablonowskich u fondach Nacionlnoji Biblioteki Ukrainy imeni W.I. Wernadśko*, Kyjiw 2006 (Булатова С.О., *Книжкове зібрання роду польських магнатів Яблонівських у фондах Національної Бібліотеки України імені В.І. Вернадського*, Київ 2006.)

Chwalewik E., *Ekslibrisy polskie XVI i XVII wieku*, Wrocław 1995.

Ciborowska-Rymarowycz I.O., *Rodowi biblioteki Prawobereżnoji Ukrainy XVIII st. (Wysznewečkich – Mniszkiv, Potočkich, Mikoszewskich): istoryczna dola ta suczasnyj stan*, Kyjiw 2006 (Ціборівська-Римарович І.О., *Родові бібліотеки Правобережної України XVIII ст. (Вишневецьких – Мнішків, Потоцьких, Мікошевських): історична доля та сучасний стан*, Київ 2006.)

Czarski B., *Nieznaný superekslibris Jana III Sobieskiego i jego wyraz ideologiczny*, w: *Dziedzictwo utracone – dziedzictwo odzyskane*, red. A. Kamler, D. Pietrkiewicz, Warszawa 2014, s. 405–417.

Czołowski A., *Urządzenie pałacu wilanowskiego za czasów Jana III*, Lwów 1937.

Dianni J., *Kochański (Adamandus) Adam*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 13, 1968, s. 205–208.

Elter E., *Adam Kochański najwybitniejszy przedstawiciel Polski na europejskim terenie naukowym u schyłku XVII wieku*, Rzym 1954.

Fijałkowski W., *Mało znana karta działalności Adama Kochańskiego na dworze Jana III w Wilanowie*, „Studia Wilanowskie”, V, 1979, s. 5–15.

Fijałkowski W., *Wnętrze pałacu wilanowskiego*, Warszawa 1986.

Glozier M., Onnekink D., *Huguenot Soldiers in Dutch Service: 'A good Captain to disperse the royal troops'*, w: *War, Religion and Service Huguenot Soldiering, 1685–1713*, ed. M. Glozier and D. Onnekink, Aldershot 2007.

Kandt K.E., *Sarmatia artistica et Porta Aurea Gedanensis. Notes on the Art. Trade and Artistic Patronage Between the Polish-Lithuanian Commonwealth and Danzig During the Reign of King Jan III Sobieski*, w: *Wanderungen. Künstler – Kunstwerk – Motiv – Stifter/Wędrowniki. Artysta – Dzieło – Wzorzec – Fundator. Beiträge der 10. Tagung des Arbeitskreises seutscher und polonischer Kunsthistoriker in Warschau, 25.–28. September 2003/Materiały X Konferencji Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki w Warszawie, 25–28 września 2003*, red. M. Omilanowska, A. Straszewska, Warszawa 2005.

Kandt K.E., *Schlüteriana II. Studies in the Art, Life, and Milieu of Andreas Schlüter (c. 1659–1714)*, Berlin 2014.

Kawecka-Gryczowa A., *Biblioteka ostatniego Jagiellona. Pomnik kultury renesansowej*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1988.

Komasara I., *Jan III Sobieski – miłośnik ksiąg*, Wrocław 1982.

Komasara I., *Książka na dworze Wazów w Polsce*, Wrocław 1994.

Komaszyński M., *Jan III Sobieski a Bałtyk*, Gdańsk 1983.

Komaszyński M., *Polska w polityce gospodarczej Wersalu 1661–1715*, Wrocław 1968.

Korespondencja Adama Adamandego Kochańskiego SJ (1657–1699), oprac. B. Lisiak przy współpr. L. Grzebienia, Kraków 2005.

Kot S., *Anglo-Polonica. Angielskie źródła rękopiśmienne do dziejów stosunków kulturalnych Polski i Anglii*, Warszawa 1935.

Kot S., *Oddziaływanie Braci Polskich w Anglii*, „Reformacja w Polsce”, R. 7–8, 1935–1936, s. 217–244.

Kot S., *Źródła do historii propagandy Braci Polskich w Anglii*, „Reformacja w Polsce”, R. 7–8, 1935–1936, s. 316–340.

Lisiak B., *Adam Adamandy Kochański (1631–1700). Studium z dziejów filozofii i nauki w Polsce XVII wieku*, Kraków 2005.

Mańkowski T., *Mecenat Jana III w Żółkwi*, „Prace Komisji Historii Sztuki”, t. 9, Kraków 1948.

Mierzwa E., *Polska a Anglia w XVII wieku*, Toruń 2003

Onnekink D., *The Anglo-Dutch favorite: the career of Hans Willem Bentinck, 1st Earl of Portland (1649–1709)*, London 2016.

Onnekink D., *The Revolution in Dutch Foreign Policy (1688)*, w: *Pamphlets and Politics in the Dutch Republic*, ed. F. Deen, D. Onnekink, M. Reinders, Leiden–Boston 2011.

Paszkiewicz U., *Rękopiśmienne inwentarze i katalogi bibliotek z ziem wschodnich Rzeczypospolitej (spis za lata 1553–1939)*, Warszawa 1996.

Piwiński K., *Jan III Sobieski wobec spraw bałtyckich w latach 1693–1694*, „Rocznik Gdański”, R. 7–8, 1933/1934, Gdańsk 1935, s. 183–207.

Różycki E., *Inwentarze rękopiśmienne bibliotek oraz inne materiały dotyczące dziejów polskiej książki na kresach dawnej Rzeczypospolitej*, „Roczniki Biblioteczne”, R. 39, 1995, z. 1/2, s. 143–149.

Różycki E., *Książka polska i księgozbiory we Lwowie w okresie renesansu i baroku*, Wrocław 1994.

Różycki E., *O księgozbiory Sobieskich (na podstawie inwentarzy bibliotek króla Jana III oraz królewicza Konstantego Władysława)*, „Rocznik Bibliotek Narodowej”, R. 39–40, 2008, s. 289–314.

Różycki E., *Z dziejów zagrabionych polskich bibliotek królewskich. Biblioteka Jana III Sobieskiego w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej w Sankt Petersburgu*, w: *Dziedzictwo utracone – dziedzictwo odzyskane*, red. A. Kamler, D. Pietrkiewicz, Warszawa 2014, s. 385–404.

Schuster K., *Biblioteka Łukasza Opalińskiego, marszałka nadwornego koronnego (1612–1662)*, Wrocław 1971.

Stelmaszczyk E., *Księgozbiór Andrzeja Opalińskiego (1540–1593). Próba rekonstrukcji*, w: *Księgozbiór wielkopolskiego magnata. Andrzej Opaliński (1540–1593)*, red. A. Wagner, Poznań 2011, s. 57–103.

Szyndler B., *Biblioteka króla Stanisława Augusta Poniatowskiego*, Kielce 1997.

Świdarska H., *Polish collections in the British Library. The British Library Humanities and Social Sciences*, London [1986].

Świdarska H., *Polskie zbiory w British Library*, „Kultura”, 6 (1988), s. 123–128;

Targosz K., *Jan III Sobieski mecenasem nauki i uczonych*, wyd. II, Warszawa 2012;

Targosz K., *Jana Sobieskiego nauki i peregrynacje*, Wrocław 1985.

Wardzyński M., *Marmur i alabaster w rzeźbie i małej architekturze Rzeczypospolitej: studium historyczno-materiałoznawcze przemian tradycji artystycznych od XVI do początku XVIII wieku*, Warszawa 2015.

Wojakowski J., *Biblioteka Jana III Sobieskiego w Wilanowie*, w: *Francja – Polska XVIII–XIX w. Studia z dziejów kultury i polityki poświęcone Profesorowi Andrzejowi Zahorskiemu w sześćdziesiątą rocznicę urodzin*, Warszawa 1983, s. 217–223.

Zbigniew Hundert

Ostatnia rada senatu przed wyruszeniem Jana III pod Wiedeń – 8 sierpnia 1683 roku w Łobzowie

Bibliografia

Archiwalia i źródła rękopiśmienne

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie:

- Archiwum Publiczne Potockich, sygn. 162, t. 2.
- Archiwum Skarbu Koronnego, dz. II, sygn. 68.
- Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dz. II (*publica*), sygn. 1719.
- Archiwum Zamoyskich, sygn. 3046, 3053.

Źródła drukowane

Sobieski J.L., *Dyariusz wyprawy wiedeńskiej w 1683 r.*, oprac. T. Wierzbowski, Warszawa 1883.

Volumina Legum, t. 5, wyd. J. Ohryzko, Petersburg 1860.

Opracowania

Hundert Z., *Działalność polityczno-wojskowa chorążego koronnego i wojewody kijowskiego Andrzeja Potockiego w latach 1667–1673*, artykuł złożony do druku.

Hundert Z., *Episkopat rzymskokatolicki wobec zagrożenia osmańskiego na sejmie 1683 roku w świetle wotów senatorskich*, w: *Państwo i Kościół wobec wolności obywatelskich oraz wyznaniowych mieszkańców we wczesnonowożytnej Europie*, red. Z. Hundert, D. Milewski, Oświęcim 2018, s. 110–119.

Hundert Z., *Polityka Jana III w wojsku koronnym w latach 1674–1683. Utrzymanie czy też utrata wpływów wypracowanych w czasie sprawowania godności hetmańskiej?*, w: *Król Jan III Sobieski i Rzeczpospolita w latach 1674–1683*, red. D. Milewski, Warszawa 2016, s. 121–151.

Hundert Z., *Zaangażowanie przedstawicieli episkopatu Rzeczypospolitej w sprawy obronne państwa w dobie wojen z Imperium Osmańskim w drugiej połowie XVII wieku*, w: *Rola Kościoła w dziejach Polski. Kościoły w Rzeczypospolitej*, red. J. Krochmal, Warszawa 2017, s. 138–160.

Koczeżarow K., *Rzeczpospolita a Rosja w latach 1680–1686. Zawarcie traktatu o pokoju wiecznym, tłumaczenie z j. rosyjskiego z uzupełnieniami*, red. T. Szwaciński, Warszawa 2017.

Kołodziej R., *Między sacrum a profanum. O politycznej roli biskupów katolickich w czasach panowania Jana III Sobieskiego*, w: *Staropolski ogląd świata. Kultura staropolska – poszukiwanie sacrum, odnajdywanie profanum*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2013, s. 286–296.

Kołodziej R., *„Ostatni wolności naszej klejnot”. Sejm Rzeczypospolitej za panowania Jana III Sobieskiego*, Poznań 2014.

Konarski K., *Polska przed odsieczą wiedeńską 1683 roku*, Oświęcim 2017 (reedycja wydania z 1914 r.).

Krupa J., *Rady senatu za Jana III Sobieskiego (1674–1696)*, „Studia Historyczne”, t. 35, 1992, z. 3 (138), s. 307–329.

Markowicz M., *Daleko od Wiednia – działania militarne na podolsko-mołodawskim teatrze wojennym na przełomie 1683 i 1684 r.*, w: *Studia Historyczno-Wojskowe*, t. 6, red. M. Wagner et al., Siedlce, s. 91–107.

Pietrzak J., *Jak Marywil budowano. Powstanie warszawskiego kompleksu rezydencjalno-handlowego w świetle korespondencji Ottona Fryderyka Felkersamba z Marią Kazimiłą Sobieską z 1694 roku*, „Almanach Warszawy”, t. 11, 2017, s. 43–70.

Przyboś A., *Gniński Jan*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 8, 1959, s. 149–151.

Stolicki J., *Działalność polityczna szlachty ruskiej, ukraińskiej i wołyńskiej w latach 1673–1683*, Kraków 2007.

Stolicki J., *Postawa polityczna biskupa krakowskiego Jana Małachowskiego w świetle jego korespondencji w: Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. 4: *Stulecia XVI–XIX. Perspektywa historyczna i językowa*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2013, s. 131–148.

Urwanowicz J., *Z królem. Wpływ regalizmu Branickich Gryfitów na karierę rodu w XV–XVIII wieku*, w: *Wobec króla i Rzeczypospolitej. Magnateria w XVI–XVIII wieku*, red. E. Dubas-Urwanowicz, J. Urwanowicz, Kraków 2012, s. 455–477.

Wagner M., *Korpus oficerski wojska polskiego w drugiej połowie XVII wieku*, Oświęcim 2015.

Wierzbicki L.A., *Pospolite ruszenie w Polsce w drugiej połowie XVII wieku. Ostatnie wyprawy z lat 1670–1672*, Lublin 2011.

Wimmer J., *Wiedeń 1683. Dzieje kampanii oraz bitwy*, Warszawa 1983.

Zuzanna Flisowska

Dzieła sztuki i pamiątki związane z rodziną Sobieskich – kwerenda włoska Bibliografia

Archiwalia

Biblioteca Nazionale Centrale w Rzymie (34.3.L.9.10)

Biblioteca Marucalliana we Florencji (MAG.Misc.34.1.6)

Biblioteca Universitaria di Bologna (A.5.Tab.1.I.1.61/4)

Biblioteca Augusta w Perugii (I.F 306)

Biblioteka Narodowa w Warszawie (SD XVII.4.16613)

Opracowania

Collareta M., *Maizza d'onore*, w: *Basilica del Santo. Leoreficerie*, red. M. Collareta, G. Mariani Canova, A.M. Spiazzi, Padova 1995.

Cordovani R., *Alessandro Sobieski e i frati cappuccini a Roma*, w: *I Sobieski a Roma. La famiglia reale polacca nella Città Eterna*, red. J.A. Chrościcki, Z. Flisowska, P. Migasiewicz, Warszawa 2018.

Gołąbek M., Kunicki-Goldfinger M., *Sobieskiego kręgi pamięci. Dzieła sztuki, miejsca i zwykłe pamiątki jako ślady legendy Jana III – rekonstrukcja włoski*, w: *Primus inter pares*, publikacja towarzysząca wystawie *Primus inter pares*, Warszawa, Muzeum Pałac w Wilanowie, 24 kwietnia – 30 września 2013, red. D. Walawender-Musz, Warszawa 2013, s. 219–228.

I Sobieski a Roma. La famiglia reale polacca nella Città Eterna, red. J.A. Chrościcki, Z. Flisowska, P. Migasiewicz, Warszawa 2018.

Jan III Sobieski. Polski król w Wiedniu, kat. wyst. Wiedeń, Belvedere, 7 lipca – 1 listopada 2017, red. M. Hohn, K. Pyzel, Wiedeń–Warszawa 2017.

Pietrzak J., *Kult loretański w kręgu rodziny Sobieskich – między religijnością a propagandą*, „Studia Wilanowskie”, XXI, 2014, s. 103–116.

Platanina G., *Polonia e Curia Romana. Corrispondenza di Maria Kazimiera Sobieska regina di Polonia, con Carlo Barberini Protettore del Regno (1681–1699)*, Viterbo 2016 (Acta Barberiniana, 3).

Primus inter pares, publikacja towarzysząca wystawie *Primus inter pares*, Warszawa, Muzeum Pałac w Wilanowie, 24 kwietnia – 30 września 2013, red. D. Walawender-Musz, Warszawa 2013.

Schraven M., *Festive Funerals in Early Modern Italy. The Art and Culture of Conspicuous Commemoration*, New York 2014.

Widacka H., *Lew Lechistanu*, Warszawa 2010.

Żmudziński J., *Jan III Sobieski wraca spod Wiednia – królewskie trofea i wota w świątyniach Polski*, w: *Jan III Sobieski. Polski król w Wiedniu*, kat. wyst. Wiedeń, Belvedere, 7 lipca – 1 listopada 2017, red. M. Hohn, K. Pyzel, Wiedeń–Warszawa 2017.

Anna Frąckowska

Wizerunki Jana III Sobieskiego na srebrach gdańskich**Bibliografia**

Aurea Porta Rzeczypospolitej. Sztuka Gdańska od połowy XV do końca XVIII w., red. T. Grzybkowska, katalog wystawy, Muzeum Narodowe w Gdańsku, maj–sierpień 1997, t. 2: *Katalog*, Gdańsk 1997.

Chwała i sława Jana III w sztuce i literaturze XVII–XX w. Katalog wystawy jubileuszowej z okazji trzechsetlecia odsieczy wiedeńskiej, Muzeum Narodowe w Warszawie, muzeum w Wilanowie, wrzesień–grudzień 1983, red. W. Fijałkowski, J. Mieleško, Warszawa 1983;

Frąckowska A., *Srebrne kufle gdańskie XVII i XVIII w. Typologia, stylistyka, ikonografia*, Warszawa 2013.

Gdańsk dla Rzeczypospolitej. W służbie króla i Kościoła, red. T. Grzybkowska, J. Talbierska, katalog wystawy, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, czerwiec–wrzesień 2004, Gdańsk 2004.

Gdańskie arcydzieła sztuki złotniczej ze zbiorów Zamku Królewskiego na Wawelu, katalog wystawy, Muzeum Gdańska 18 stycznia – 1 kwietnia 2018, Gdańsk 2018.

Golonka J., Żmudziński J., *Skarbiec Jasnej Góry*, Częstochowa 2000.

Hutten-Czapki E., *Catalogue de la collections des medailles et monnaies polonaises*, t. 1–5, Petersburg–Kraków 1871–1916.

Jan III Sobieski w Gdańsku. Wystawa jubileuszowa w Ratuszu Głównego Miasta w Gdańsku, red. M. Babnis, Gdańsk 1983; M. Komasyński, *Jan Trzeci Sobieski a Bałtyk*, Gdańsk 1983.

Kotarski E., *Dziedzictwo i tradycja. Szkice o literaturze staropolskiej*, Gdańsk 1990.

Kotarski E., *Gdańsk literacki (do końca XVIII wieku)*, Gdańsk 1997.

Kotarski E., *Gdańska poezja okolicznościowa XVII wieku*, Gdańsk 1993.

Kotarski E., *Muza gdańska Janowi Sobieskiemu 1673–1696*, Wrocław et. al. 1985.

Kriegseisen J., *Srebrny serwis stołowy króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego. Przyczynki do biografii i twórczości gdańskiego złotnika Petera von der Rennena*, „Studia Waweliana”, XI/XII, 2002/2003, s. 177–188.

Nowacki D., *Gdańskie złotnictwo XVII w. – próba charakterystyki*, w: *Sztuka XVII wieku w Polsce. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Kraków, grudzień 1993*, red. T. Hrankowska, Warszawa 1994, s. 233–248.

Nowacki D., *Warsztat złotnika gdańskiego Petera II Rodego*, „Rocznik Historii Sztuki”, 27, 2002, s. 93–129.

Primus inter pares. Pierwszy wśród równych, czyli opowieść o królu Janie III, red. D. Walawender-Musz, Warszawa 2013.

Raczyński E., *Gabinet medalów polskich oraz tych, które się dziejów Polski tyczą począwszy od najdawniejszych aż do końca panowania Jana III (1513–1696)*, t. 1, Breslau 1838.

Rosset T.F. de, *Polskie kolekcje i zbiory artystyczne we Francji w latach 1795–1919. Między „skarbnicą narodową” a galerią sztuki*, Toruń 2005.

Rożek M., *Mecenat artystyczny mieszczaństwa krakowskiego w XVII wieku*, Kraków 1977.

Rożek M., *Tradycja wiedeńska w Krakowie*, Kraków 1983.

Stonka C., *Jan III Sobieski na Pomorzu Gdańskim*, Warszawa 1985.

Steinborn B., *Malarz Daniel Schultz. Gdańszczanin w służbie królów polskich*, Warszawa 2004.

Talbierska J., *Grafika XVII wieku w Polsce. Funkcje, ośrodki, artyści, dzieła*, Warszawa 2011.

Targosz K., *Jan III Sobieski mecenasem nauk i uczonych*, wyd. 1: Wrocław 1991, wyd. 2 z aneksem: Warszawa 2012.

Tuchołka-Włodarska B., *Złotnictwo od XIV do XX wieku. Katalog Zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku*, Gdańsk 2005.

Tuchołka-Włodarska B., *Złotnictwo*, w: *Aurea Porta Rzeczypospolitej. Sztuka Gdańska od połowy XV do końca XVIII w.*, red. T. Grzybkowska, katalog wystawy, Muzeum Narodowe w Gdańsku, maj–sierpień 1997, Gdańsk 1997, t. 1: *Eseje*.

Widacka H., *Jan III Sobieski w grafice XVII i XVIII wieku*, Warszawa 1987.

Woźniak M., *Wpływy augsburskie w złotnictwie gdańskim XVII i XVIII w.*, „Biuletyn Historii Sztuki”, XLVII, 1985, nr 1–2, s. 95–126.

Zbiory wawelskie. Nabytki 2008, red. J.T. Petrus, katalog wystawy, Kraków, czerwiec–wrzesień 2009.

Zdanowicz I., *Hamilton Art Gallery. Seventeenth Century German Silver*, „Art Bulletin of Victoria”, 14, 1973, s. 45–49.

Joanna Paprocka-Gajek**Rarytas gdański w kolekcji wilanowskiej****Bibliografia**

Frąckowska A., *Srebrne kufle gdańskie XVII i XVIII w. Typologia, stylistyka, ikonografia*, Warszawa 2013.

Gdańskie arcydzieła sztuki złotniczej ze zbiorów Zamku Królewskiego na Wawelu, Gdańsk 2018.

Gradowski M., Kasprzak-Miler A., *Złotnicy na ziemiach północnej Polski*, Warszawa 2002.

Gradowski M., *Znaki na srebrze*, Warszawa 2010.

Nowacki D., *Addenda i corrigenda: Złotnictwo dawnych Prus Królewskich i Księżyców w zbiorach Zamku Królewskiego na Wawelu*, „Studia Waweliana”, 13, 2007.

Paprocka-Gajek J., *Kufel z wizerunkami Jana III i Marii Kazimiery*, http://wilanow-palac.pl/kufel_z_wizerunkami_jana_iii_i_marii_kazimiery.html (dostęp: 6 VII 2015).

Schätze deutsche Goldschmiedekunst von 1500 bis 1920 aus dem Germanischen Nationalmuseum, kat. wystawy, red. C. Pechstein, H. Meininghaus, U. Timann, C. Siedel-Weiß, Berlin 1992.

Tuchołka-Włodarska B., *Alegoria dzieciństwa na gdańskich srebrach barokowych*, w: *Verba volant, scripta manet. Księga pamiątkowa poświęcona Janowi Michałowi Krzemińskiemu (1943–2010)*, red. A. Baliński, Gdańsk 2014.

Verba volant, scripta manet. Księga pamiątkowa poświęcona Janowi Michałowi Krzemińskiemu (1943–2010), red. A. Baliński, Gdańsk 2014.

Paweł Migasiewicz**Mieszczanin szlachcicem. Uwagi na temat kondycji społecznej malarza królewskiego Jerzego Szymonowicza Eleutera Siemiginowskiego****Bibliografia****Archiwalia**

Accademia Nazionale di San Luca, Rzym, Archivio Storico, Archivio dell'Accademia di San Luca, t. 45

Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, sygn. APP 163a, 34, list 170
Archiwum parafii św. Krzyża, Warszawa, *Liber Baptizatorum Ecclesiae Parochialis Sanctae Crucis Varsaviensis Anno Domini 1680 a Mense Januario*

Źródła drukowane

Album armorum nobilium Regni Poloniae XV–XVIII saec.: herby nobilitacji i indygenatów XV–XVIII w., oprac. B. Trelińska, Lublin 2001.

Album civium Leopoliensium. Rejestry przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie, 1388–1783, wyd. A. Janeczek; t. 2: Indeksy, Poznań–Warszawa 2005.

Volumina constitutionum, t. 3, vol. 2, oprac. S. Grodziski, M. Kwiecień, A. Karabowicz, Warszawa 2013.

Volumina legum. Przedruk zbioru praw, t. 2, Petersburg 1859.

Volumina legum. Przedruk zbioru praw, t. 5, Petersburg 1860.

Opracowania

Adamczuk A., *Traktat malarski w „Składzie albo skarbcu znakomitych sekretów Oekonomii Ziemiańskiej” Jakuba Kazimierza Haura*, „Studia Źródłoznawcze”, 47, 2009.

Aleksandrowicz W.S., *Nowe materiały do biografii i twórczości Jerzego Szymonowicza Starszego oraz Jerzego Eleutera Szymonowicza-Siemiginowskiego*, „Folia Historiae Artium”, 47, 1991, s. 111–124.

Ames-Lewis F., *The Intellectual Life of the Early Renaissance Artist*, New Haven–London 2000.

Architekt – budowniczy – mistrz murarski. Materiały z sesji naukowej Instytutu Sztuki PAN, Warszawa, 24–25 listopada 2004, red. H. Faryna-Paszkiewicz, M. Omilanowska, J. Sito, Warszawa 2007.

Bernatowicz A., *Malarze w Warszawie czasów Stanisława Augusta. Status – aspiracje – twórczość*, Warszawa 2016.

Boberski W., *Splendor architekta. O „mediach sławy” w czasach nowożytnych*, w: *Architekt – budowniczy – mistrz murarski. Materiały z sesji naukowej Instytutu Sztuki PAN*, Warszawa, 24–25 listopada 2004, red. H. Faryna-Paszkiewicz, M. Omilanowska, J. Sito, Warszawa 2007, s. 25–46.

Chłapowski K., *Starostowie niegrodowi w Koronie 1565–1795 (materiały źródłowe)*, Warszawa 2017.

Chłudzińska J., *Z dziejów polskiego słownictwa plastycznego*, „Poradnik Językowy”, 1950, z. 6, s. 18–19.

Czarnecka A., *Nikt nie słucha mnie za życia... Jan III Sobieski w walce opozycyjną propagandą (1684–1696)*, Warszawa 2010.

Gębarowicz M., *Młodość i pierwsze prace Jerzego Eleutera Szymonowicza-Siemiginowskiego*, w: *Księga pamiątkowa ku czci Oswalda Balzera*, Lwów 1924, t. 1.

Haur J.K., *Skład albo skarbiec znakomity sekretów oekonomii ziemianskiej...*, Kraków 1693.

- Juško E., *Nobilitacje i indygenaty jako droga awansu społecznego w Rzeczypospolitej szlacheckiej w XVII wieku*, Tarnów 2006.
- Kapral M., *Urzednicy miasta Lwowa w XIII–XVIII wieku*, Toruń 2008.
- Karpowicz M., „Rinaldo i Armida” Siemiginowskiego w Sztokholmie, „Studia Wilanowskie”, 17, 2010, s. 17–24.
- Karpowicz M., *Autoportret Siemiginowskiego*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 18, 1956, nr 1, s. 139–144.
- Karpowicz M., *Jan Reisner – zapomniany malarz i architekt*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 21, 1959, nr 1, s. 70–83.
- Karpowicz M., *Jerzy Eleuter Siemiginowski, malarz polskiego baroku*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1974.
- Karpowicz M., *Malowidła Gabinetu Al Fresco w Wilanowie*, „Rocznik Historii Sztuki”, 7, 1969, s. 221–242.
- Karpowicz M., *Polonica w Akademii Św. Łukasza*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 33, 1971, 4, s. 382–395.
- Karpowicz M., *Portret Marii Kazimiery z dziećmi*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 20, 1958, nr 2, s. 223–235.
- Karpowicz M., *Przyczynki do działalności Jerzego Eleutera Szymonowicza-Siemiginowskiego*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 17, 1955, nr 2, s. 255–263.
- Kossowski M.D., *Order Janina ze skarbcza Radziwiłłowskiego w Nieświeżu*, „Kronika Zamkowa”, 40, 2000, nr 2.
- Kossowski M.D., *Wokół formy i stylistyki drugiego w dziejach Rzeczypospolitej krzyża orderowego – próba wyznaczenia horyzontu czasowego jego powstania*, „Kronika Zamkowa”, 38, 1999, nr 2.
- Kurzej M., *Budowa i dekoracja krakowskiego kościoła św. Anny w świetle źródeł archiwalnych*, w: *Studia z dziejów kościoła św. Anny w Krakowie*, red. Z. Kliś, T. Węclawowicz, Kraków 2009.
- La condition sociale de l'artiste XVIe–XXe siècles. Actes du colloque du Groupe des chercheurs en Histoire moderne et contemporaine du C.N.R.S.*, 12 octobre 1985, red. J. de La Gorce, F. Levaillant, A. Mérot, Saint-Étienne 1987.
- Mańkowski T., *Malarstwo na dworze Jana III*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 12, 1950, nr 1–4, s. 201–288.
- Michalczyk Z., *Krakowski cech malarzy w czasach upadku i początki ambicji akademickich w jego kręgu na przełomie XVIII i XIX w.*, „Modus”, 8–9, 2009, s. 105–127.
- Michalczyk Z., *Michał Stachowicz (1768–1825). Krakowski malarz między barokiem a romantyzmem*, t. 1–2, Warszawa 2011.
- Michta J., *Nobilitacja i indygenat w szlacheckiej Rzeczypospolitej*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, Sectio F, Historia, 44, 1990, s. 355–363.
- Migasiewicz P., *La (petite) gloire du statuaire. Quelques remarques sur la condition sociale des sculpteurs dans la Pologne moderne*, w: *Polska i Europa w dobie nowożytnej. L'Europe moderne: nouveau monde, nouvelle civilisation? Modern Europe – New World, New Civilisation? Prace naukowe dedykowane Profesorowi Juliuszowi A. Chrościckiemu*, Warszawa 2009.
- Mossakowski S., *Tylman z Gameren (1632–1706). Twórczość architektoniczna w Polsce*, Warszawa–Monachium–Berlin 2011.
- Opas T., *Z problemów awansu społecznego mieszczan w XVII–XVIII wieku. O przenikaniu do stanu szlacheckiego i duchownego*, „Przegląd Historyczny”, 65, 1974, s. 465–477.
- Pevsner N., *Academies of Art. Past and Present*, Cambridge 1973.
- Polska i Europa w dobie nowożytnej. L'Europe moderne: nouveau monde, nouvelle civilisation? Modern Europe – New World, New Civilisation? Prace naukowe dedykowane Profesorowi Juliuszowi A. Chrościckiemu*, Warszawa 2009.
- Schnapper A., *Le métier de peintre au Grand Siècle*, Paris 2004.
- Słownik architektów i budowniczych środowiska warszawskiego XVI–XVIII wieku*, red. P. Migasiewicz, H. Osiecka-Samsonowicz, J. Sito, Warszawa 2016.
- Sztuka warszawska od średniowiecza do połowy XX wieku. Katalog wystawy jubileuszowej, zorganizowanej w stulecie powstania Muzeum, 1862–1962*, Warszawa 1962.
- Szulc T., „Eques auratus” w dawnej Rzeczypospolitej, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Iuridica”, 38, 1988.
- Szulc T., *Lekkomyślność, niedbalstwo, niekompetencja. Uwagi o książce Edmunda Juśki, „Nobilitacje...”*, „Kwartalnik Historyczny”, 116, 2009, nr 1, s. 133–144.
- Szymański J., *Indygenat czy nobilitacja*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Historia”, 24 (240), 1992, s. 191–198.
- Changing Status of the Artist*, red. E. Barker, N. Webb, K. Woods, New Haven–London 1999.
- Ujma M., *Latyfundium Jana Sobieskiego, 1652–1696*, Opole 2005.
- Vasselin M., *Vivre des arts du dessin. France XVI–XVIII siècle*, Aix-en-Provence 2007.
- Wejnert A., *Kawalerowie Złotej Ostrogi w Polsce do XIX wieku*, Warszawa 1879.
- Wittkower R.M., *Born under Saturn. The Character and Conduct of Artists, a Documented History from Antiquity to the French Revolution*, London 1963.
- Elżbieta Modzelewska, Konrad Pyzel**
Jan Reisner i jego Kazanie Jana Chrzciciela z kościoła wizytek w Krakowie
Bibliografia
- Balis A., Hout N. van, *Rubens Unveiled. Notes on the Master's Painting Technique*, Antwerp 2012.
- Bogucka M., *Gdańskie rzemiosło tekstylne od XVI do poł. XVII wieku*, Wrocław 1956.
- Broggi A., *Ludovico Carracci (1555–1619)*, Bologna 2001.
- Chaplin T., Eastaugh N., Siddall R., Valsh V., *Pigment Compendium: A Dictionary and Optical Microscopy of Historical Pigments*, New York 2008.
- Delamare F., *Blue Pigments. 5000 Years of Art and Industry*, London 2013.
- Dzik J., *Obraz „Wizji św. Franciszka Salezego” w kościele Wizytek w Krakowie. W kręgu recepcji rycin Carla Maratty*, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”, 59, 2014.
- Eikema Hommes M. van, *Painter's Method to Prevent Colour Changes Described in Sixteenth to Early Eighteenth Century Sources on Oil Painting Techniques*, w: *Looking through paintings. The Study of painting techniques and materials in support of art historical research*, ed. E. Hermens, associate ed. N. Costaras, A. Ouwerkerk, Baarn–London 1998.
- Fijałkowski W., *Królewski Wilanów*, Warszawa 1997.
- Fijałkowski W., *Wnętrza pałacu w Wilanowie*, Warszawa 1986.
- Gadacz J.L., *Kościół kapucynów* [recenzja książki Aldony Bartczakowej], „Kronika Warszawy”, 58, 1984, nr 2.
- Harley R.D., *Artists' Pigments c. 1600–1835. A Study in English Documentary Sources*, Bicester 2001.
- Higgitt C., Saunders D., Spring M., *Investigation of pigment-medium interaction processes in oil paint containing degraded smalt*, „National Gallery Technical Bulletin”, 26, 2005, s. 56–70.
- Ignaszewska F.S., *Fundacja Małachowskiego*, „Rocznik Krakowski”, 47, 1976, s. 89–106.
- Jan III Sobieski. Polski król w Wiedniu*, red. M. Hohn, K. Pyzel, Wien 2017.
- Janczarski G., Ligęza M., Pańczyk E., Poksińska M., Pytel K., Rutkowski J., Ważny T., Zadrożna I., *Projekt badawczy Serenissima*, w: *Serenissima Światło Wenecji, Dzieła mistrzów weneckich XIV–XVIII wieku ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie w świetle nowych badań technologicznych, historycznych i prac konserwatorskich*, red. G. Bastek, G. Janczarski, Warszawa–Poznań–Wrocław 2000.
- Kaleciński M., *Muta praedicatio. Studia z historii i recepcji malarstwa włoskiego doby potrydenckiej*, Warszawa 1999.
- Karpowicz M., *Malarze króla Jana Kazimierza*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 35, nr 3–4, 1973.
- Karpowicz M., *O Janie Reisnerze po raz wtóry*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 36, 1974, nr 3, 1974.
- Karpowicz M., *Jerzy Eleuter Siemiginowski malarz polskiego baroku*, Wrocław 1974.
- Kulczykowski M., *Chłopi w przemyśle tekstylnym we Francji i w Polsce*, „Acta Universitatis Lodzensis”, Folia Historica, 46, 1992.
- Kwiatkowska A., *Inwentarz Generalny 1696 z opracowaniem*, Warszawa 2012 (Ad Villam Novam. Materiały do dziejów rezydencji, 6).
- Meyer V., *L'œuvre gravé de Gilles Rousselet, graveur parisien du XVIIe siècle*, Paris 2004.
- Michalczyk Z., *W lustrzanym odbiciu. Grafika europejska a malarstwo Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych*, Warszawa 2016.
- Mühlethaler B., Thissen J., *Smalt*, w: *Artists' Pigments. A Handbook of Their History and Characteristics*, vol. 2, ed. Ashok Roy, New York 1993.
- Nykiel J., *Budowa technologiczna obrazów tzw. szkoły krakowskiej z lat 1420–1460 malowanych na podłożu drewnianym*, „Ochrona Zabytków”, 22, 1969.
- Olszewska-Świetlik J., Szmelter-Fausek B., *Stan zachowania smalty w wybranych obrazach gdańskich Antona Mollera (1563–1611), Hermannana Hana (1580–1627/8) i Isaaca van den Blocke (przed 1589–po 1624)*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo”, 45, 2014.
- Papetti S., Alumno I., *Omnium pictorum princeps: la fortuna di Carlo Maratti e del marattismo nei territori di Ascoli Piceno e Fermo*, w: *Il magistero di*

Carlo Maratti nella pittura marchigiana tra Sei e Settecento, a cura di C. Constanzi, M. Massa, Milano 2011.

Pyzel K., *Jerzy Eleuter Szymonowicz-Siemiginowski, Portret królowej Marii Kazimierzy z dziećmi*, w: *Jan III Sobieski. Polski król w Wiedniu*, red. M. Hohn, K. Pyzel, Wien 2017.

Pyzel K., *L'influenza di Luigi Garzi sui pittori della corte di Jan III Sobieski di Polonia: Jerzy Szymonowicz-Siemiginowski e Jan Reisner*, w: *Luigi Garzi, 1638–1721: pittore Romano*, red. F. Grisolia, G. Serafinelli, Milano 2018, s. 245–252.

Pyzel K., *W cieniu Siemiginowskiego – Jan Reisner i źródła jego twórczości* (w druku).

Rastawiecki E., *Słownik malarzów polskich tudzież obcych w Polsce osiadłych lub czasowo w niej przebywających*, t. 2, Warszawa 1851.

Roettgen S., *Italian frescoes: the Baroque era, 1600–1800*, New York 2007.

Rouba B.J., *Plótna jako podobrazia malarskie*, „Ochrona Zabytków”, 38, nr 3–4 (150–151), 1985, s. 222–244

Rudniewski P., *Pigmenty i ich identyfikacja*, Warszawa 1994.

Spring M., *Fading, darkening, browning, blanching: a review of our current understanding of colour change and its consequences in Old Master paintings*, w: *Colour Change in Paintings*, ed. R. Clarricoates, H. Dowding, A. Gent, London 2016.

Sutherland Harris A., *Andrea Sacchi. Complete edition of the paintings with a critical catalogue*, Oxford 1977.

Żmudziński J., *Kazanie św. Jana Chrzcziciela*, w: *Jan III Sobieski. Polski król w Wiedniu*, red. M. Hohn, K. Pyzel, Wien 2017.

Żmudziński J., *Nowe wiadomości o obrazach malarza Jana Reisnera*, w: *Kultura artystyczna Warszawy XVII–XXI w.*, red. Z. Michalczyk, A. Pieńkos, M. Wardzyński, Warszawa 2010.

Żmudziński J., *Warszawski malarz na krakowskich Bielanych*, „Spotkania z Zabytkami”, 8 [162], 2000.

Tibor Gerencsér

Przywracanie do życia minionego świata. Stefany Batory i Jan III na Węgrzech w okresie międzywojennym w pamięci kulturowej i historiografii

Bibliografia

Archiwalia

Archiwum Akt Nowych (Warszawa), (1) Poselstwo RP w Budapeszcie, 96; (2) Związek Harcerstwa Polskiego 1141

Archiwum Komitatu Komárom-Esztergom Węgierskiego Archiwum Narodowego (Ostrzyhom), V.2a 106-1934

Archiwum Komitatu Nógrád Węgierskiego Archiwum Narodowego (Salgótarján) V.183.a 12269/1936, Dokumentacja pomnika Batorego w Salgótarján

Archiwum Krajowe Węgierskiego Archiwum Narodowego (Budapeszt), K 66 217, 1933 III/6.

Publikacje

A Báthory-Sobieski emlékkiállítás katalógusa, red. Béla Kossányi, Budapest 1933.

A kormányzó jelenlétében ünnepelte Báthory és Sobieski emlékét a Történelmi Társulat, „Budapesti Hírlap”, 17 IX 1933.

A magyar küldöttség a lengyel Báthory-ünnepségeken, „Pesti Hírlap”, 1 IX 1933.

A párkányi csata 320. évfordulója, Párkány 2004.

A Sobieski emlékmű környéke, „Esztergom”, 17 IX 1933.

A Sobieski ünnepségek lengyel küldöttsége Esztergomban. Az esztergomi Sobieski-emlék leleplezése, „Esztergom”, 17 IX 1933.

Báthory István neve és emlékezete elválaszthatatlan az integritás eszméjétől – mondotta Lukács György ny. miniszter a nyírbátori avató ünnepen, „Szabolcsi Hírlap”, 19 XII 1933.

Buday K., Báthory István erdélyi fejedelemsége 1571–1576, Szeged 1932.

Erdeős L., Báthory István életrajza, Budapest 1933.

Etienne Batory, roi de Pologne, prince de Transylvanie, Cracovie 1935.

Hatszáz csónakkal Budapestre. Duna emléktúra, „Népszabadság”, 19 VI 1983.

Kertész J., Báthory István az irodalomban, Budapest 1936.

Lázár A., Visszaemlékezéseim, Budapest 1995.

Leleplezték Szécsényben a Sobieski-emléktáblát, „Magyarország”, 17 X 1933.

Lengyel ünnep Esztergomban. A Sobieski-emlékmű felavatása, „Pesti Hírlap”, 16 IX 1933.

Lengyelek Budapesten. A Báthory-Sobieski emlékkiállítás megnyitása a Nemzeti Múzeumban, „Pesti Hírlap”, 15 IX 1933, s. 5–6.

Lukács G., Életem és kortársaim II., Budapest 1937.

Lukinich E., Stefan Batory książę siedmiogrodzki, Kraków 1934.

Lukinich I., Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király 1533–1586 emlékezete, Budapest 1935.

Megérkeztek Budapestre a Báthory–Sobieski-ünnepségek lengyel vendégei, „Pesti Napló”, 14 IX 1933.

Obchód rocznicy 250 lecia odsieczy Wiednia, „Dziennik Płocki”, 26 VIII 1933.

Pifkó P., Esztergomi utcák 1700–1990, Esztergom 1990.

Rok Batorego. Stosunki polsko-węgierskie, „Czas”, 10 XII 1933.

Siklósi L., A magyar küldöttség Varsóban ünnepélyesen átadta Pilsudski tábornagnak a magyar nemzet ajándékát, „Pesti Hírlap”, 2 IX 1933, s. 3.

Siklósi L., Magyar revízió, lengyel revízió!, „Pesti Hírlap”, 13 IX 1933.

Sobieski emlékkönyv, red. Sz. Erdélyi, Esztergom 1999.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Humanistycznego UW za rok 1932–1933, Warszawa 1934.

Szádeczky L., Báthory István lengyel királlyá választása 1574–1576, Budapest 1887.

Szádeczky-Kardoss L., Báthory István lengyel király magyar katonái az 1580-iki muszka háborúban, Pécs 1931.

Szvircek F., Báthori szobor 1933–2000, Salgótarján 2000.

Uroczystości ku czci króla Stefana Batorego, „Kurjer Warszawski”, 15 IX 1933.

Vércse M., A párkányi csata 1683–2003, Dunaszerdahely 2003.

Veress A., Annuae Litterae Societatis Jesu de rebus Transylvanicis temporibus principum Báthory (1579–1613), Budapest 1921.

Veress E., A történetíró Báthory István király, Cluj–Kolozsvár 1933.

Veress E., Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király levelezése, Kolozsvár 1944.

Veress E., Báthory István király korának könyvészete, Vác 1937.

Veress E., Báthory István király levélváltása az erdélyi kormánnyal 1581–1585, Budapest 1948.

Veress E., Báthory István király. Terror hostium, Budapest 1937.

Veress E., Epistolae et acta Jesuitarum Transylvaniae temporibus principum Báthory, Kolozsvár 1911.

Veress E., Fraknoi V., Monumenta Hungarorum in Polonia 1575–1668. Rationes curiae Stephani Báthory regis Poloniae historiam Hungariae et Transylvaniae illustrantes 1576–1586, Budapest 1918.

Wielki dzień Krakowa, „Światowid”, 37, 1933.